

Szomorú jelenség.

Az utóbbi időben különböző vidékek sajtójában egyre gyakrabban merült fel olyan híradás, hogy az inségmunkások nem hajlandók ledolgozni az inségsegély ellenértékét. Azok közül a munkások közül többen, akiknek megsegítésére állam, vármegye, város, vagy község csak azért talált ki különféle inségközmunkát, hogy ezzel némi kereseti lehetőséget juttasson, a munkáért járó díjat felvették, de ennek ellenében a munka alól igyekeztek kibujni.

Már akkor, amikor az első hírek napvilágot láttak, gyanus volt a dolog, hogy itt nem egészen egyéni elhatározásokról van szó, hanem a szóbanforgó munkásokat biztatják erre a furcsa magatartásra.

Később aztán még különösebb dolgok kerültek nyilvánosságra. Több vármegye kisgyűlésén, vagy közgyűlésén szóvá tették azt a megdöbbentő, szomorú jelenséget, hogy a mezőgazdasági munkások közül számosan nem akarnak leszerződni a mezőgazdasági munkákra azzal az indoklással; minek dolgozzam, amikor úgy is csak annyit tudok keresni, amennyivel téli ellátásomat biztosítom, ezt pedig munka nélkül is megkapom az inségakciótól.

Ez a különös és eddig ismeretlen jelenség mélyen megdöbbentette azokat a fórumokat, amelyek tárgyalták, de nem kevésbé a felfigyelő közvéleményt is. Mi ez, — kérdezte jogos felháborodásában minden jó érzésű ember, — hát a mai szörnyű munkanélküliség idején, amikor diplomás és egyéb intelligens emberek tizezrei nem juthatnak a legegyszerűbb munkához sem és bármily csekély

munkalehetőséget is nagy örömmel üdvözlőnének, ugyanakkor akadhatnak földmives munkások akik a kínálkozó munkaalkalmat elutasítják?

Elutasítják azon a címen, hogy nem érdemes dolgozni, mikor az inségakciótól a télen úgy is megkapják a szükséges élelmet. Ez a magatartás veszedelmesen hasonlít olyan külföldi államok munkásainak magatartásához, ahol a munkanélküli segélyt bevezették. A mótely még a komoly és jó munkaerőnek ismert angol munkásságot is kikezdte. Ott is azt mondták a munkások ezrei, miért dolgozzunk, mikor munka nélkül is megélünk a munkanélküli segélyből. Mi lett a vége? Az, hogy ez a felfogás is segítette a munkanélküliek számának nagyarányu emelkedését és kitenyészette a jól élő munkanélkülieknek azt a speciális társadalmát, amelynek szórakoztatására például Londonban a mozik már délelőtti előadásokat is rendeznek, nehogy unatkozzanak a munkanélküli segélyből néha a dolgozóknál is jobban élők. A világgazdasági válság mellett ennek is nagy része volt abban, hogy a hatalmas angol világbirodalom is válságba jutott és kénytelen volt nagy politikai megrázkódtatások árán is leszállítani a munkanélküli segélyt.

Ezek a példák voltak azok, amelyek arra birták a magyar kormányt és a törvényhozás óriási többségét, hogy ellent álljon minden munkanélküli segély követelésnek. E helyett munkát igyekezett adni a kormány, amíg volt erre lehetőség. A nagy munkahiány vezetett az inségakció megszervezésére s ime, még ezt is ki-

használták a polgári társadalom ellenségei arra, hogy dologtalan-ságra izgassanak és megakadályozzák a mezőgazdasági munkások munkavállalását. Mert kiderült, hogy mi az oka az ország több részén mutatkozó szomorú jelenségnek. Károlyi Gyula gróf kormányelnök a Házban leplezte le ezt az elítélendő aknamunkát, amikor ezeket mondotta: „Az inségakcióval kapcsolatosan nem mulaszthatom el, hogy fel ne említsem s a tisztelt tuloldali képviselő-társaimhoz ne intézzem azt a kérést, hogy azokat a munkaalkalmakat, melyek a vidéken vannak, ne méltóztassék megnehezíteni és lehetetlenné tenni. Igenis nagyon sok helyen a mezőgazdasági munkások leszerződését a szocialista párt megakadályozza. Visszatartani igyekeznek a gazdasági munkásokat aratási és más gazdasági szerződésektől és munkanélkül hagyni őket azzal a biztatással, hogy azután majd télen ugyanis az állam lesz kénytelen ellátni őket... Egészen világos, hogy a szocialdemokrata pártnak az a marxista metódusa lép életbe, hogy az elégedetlenséget lehetőleg fenn kell tartani és szítani kell, mert csak az elégedetlenség biztosítja számukra azt, hogy pártszempontból kikerüljenek ezek a félrevezetett munkások kenyér és munka nélkül fognak maradni, ak-

kor azután hiába mennek ellátásért a szocialdemokrata párthoz, ottan csak további izgatást fognak kapni és a tél beálltával mint segélyreszorulók fognak jelentkezni. Határozottan le akarom szegezni, hogy azok a munkások, akik amikor munkaalkalom volt és önként saját akaratukból munkát nem vállaltak, a jövőben semmiféle támogatásban, segélyben, nem fognak részesülni, mert ez a legnagyobb erkölcselenség volna.”

A miniszterelnök tehát leplezte ezt a furcsa és felforgató szándéku machinációt és egyúttal figyelmeztette a beugratott, vagy beugratandó embereket, hogy aki nem vállal munkát, az télen ne számíton arra, hogy inségsegélyben részesül. Ez egészen természetes. Az inségakció azoknak a javát szolgálja, akik azért nem kereshetnek, mert nincs munkaalkalmuk, de semmiesetre sem azok részére szervezték meg a társadalom áldozatkészségéből, hogy notórius munkakerülők és a társadalom ellenségei részesüljenek ezuton segélyben.

Figyelmeztetjük a magyar falvak munkásait, ne üljenek fel a lelketlen izgatónak, mert saját érdekeik ellen cselekszenek s úgy járnak, ahogyan a miniszterelnök mondta: a szocialistáktól nem kaphatnak kenyeret, csak izgatást.

Nemzetnevelők a jövő generációinak művelői és oktatói.

Irtá: **Vadkerthy Béla** Etes-Albertaknai bányatársulati tanító.

Városunk falai között gyűltek össze azok, akik a szívek-lelkek nemesítésével foglalkoznak.

Tanítók és tanárok azok, akik formálják a jövő nemzedékeket. Megemlékezésünkben tehát róluk különösképen a magyar tanítók és tanárokról beszélünk majd.

Ők a tanítók és a tanárok azok, akiket közel 300 iskolanap hosszú verejékeztet.

A magyar társadalom közömbös, hideg avagy szatirikus a magyar tanító és tanár alakjával szemben. Azt gondolja, hogy a tandíjjal lemérte jelentőségét. S nem veszi észre, hogy egész lelki erejé-

„A MUNKA” TÁRCAJA

A tavasz Salgótarjánban

Május. Orvosbét. Egészségház. A róka és a nők. Polgári iskolai virágok. Akik virágot ültetnek. Hatvan fiatal lány kirándulása Salgóra és Somoskőújfalura. Kertcultúra.

A májusnak ezernyi disze van. Ez évi májuskor Phöbus—Apolló kocsija szikrázott az aranytól, mikor május elsején bevonult Tarjánba. De a szíveket mégsem az arany hódította meg — bár ez az arany minden teremtetett lénynek, a fűszálától az emberig — éltetője — hanem a sok fenségestől eltévelytve a valóság mentén elhúzódtó sötét nyárfa sorok zöld ragyogásában diszló levélkóról. Az istenség előtt megalázkodottan, de felemelő lélekkel tekinthet a szem a nyárfa fiatal sudarán túl művésziessé elrendezett ágaira, melyeken a friss, üde, ragyogó zöld levelek leirhatatlan szépsége büszkélkedne. Az ember szíve alázatos szeretettel borul le a Teremtő előtt ennek láttára; de ettől megfagyott szíve azelőtt a városi rendezéstől is, melyet városát ezzel a nyárfa sorral megajándékozta...

Tarjánban orvos hete is volt. Az orvosszövetség nógrádmegyei fiókegyesülete ez évi gyűlését városunkban tartotta. Az egész Tarjáni orvosi kar megjelent a jól berendezett színházban. Fontos orvosi közegészségügyi kérdések tárgyaltak meg. Az elnök, a megye tisztí főorvosa, nobilis egyéniségének minden kellékével vezette a gyűlést és a tükör majdnem

két órási előadóiértékelésében feltárta az orvostársadalom minden baját; ez a szabad előadás, mely kiterjedt minden orvostársadalmi kérdésre, a szó szoros értelmében lekötötte a hallgatóságot és nemcsak a kérdések tömege, hanem a nyugodt, egyenletesen folyó, világosan gördülő előterjesztések minden irányban világosságot tártak sok kevésbé tudott kérdésekre. Szóba került a gyűlés hivatalos programjának a letárgyalása után az Egészségház ügye is. A szépen megépített tetszetős egészségház nagy feladatokra lesz hivatva, ha a berendezés, a szakorvosok működése teljesebbé válik városunk ezzel az új intézettel új utat vág a felig-meddig rendezetlen közegészségügy egy fontos részletének, a gyógyításnak a terén. Ezzel az egészségházzal szemben, eddigelé kihasználatlanul elterülő földön szorgos és hasznos munka indult meg a tavasz bevonulásával. Polgári iskolai növendékek, fiúk és lányok kirándulnak oda időnkint. A vidám fiúk kapával a kezükben, a kis polgári iskolás lányok fontoskodó szorgalmas kézzel szegik körül virágpalántákkal a földet és így megvalósul a szépek az a változata, mely derültté fogja varázsolni a város hivatalnoki kerületét, mely felé pedig ah sokszor szorongó szívvel indul meg az ügyes-bajos ember, mikor becitábják, hol a rendőrségre, majd a szolgabírói, az adóügyi és a többi hivatalos helyiségekbe. De a közhivatalok is csinosítják magukat. Mert hiszen szépek születnek meg építészeti szempontból. De mit ér a legszebb leány, a legcsinosabb

fiu is virág nélkül. És a közhivatalok ablakain megjelenik a kovácsolt vasból készült ablakpárkány, szép rajzban és kedvesen csillogó színes díszben és virággal. Az utcák mindenfelé virágosodnak. Egyik másik helyütt, mint a Tátra-utcában is, ügyesen megtervezett virágos, jól kigondolt színes díszítésekkel és így a virágos Salgótarján művészies lélekből szorgalmazott elgondolás nyomán megvalósult.

Május 20-án érkezik a főváros rangjából hatvan fiatal virágcsillag; lelkesedéstől kigyúlt arccal és észlelni, érezni vágyó lélekkel és szívvel. Két napig lesznek Tarján vendégei s meglekintik Salgót és Somoskőújfalut is. A fővárosi Deákterti lányliceum növendékei, kik tanárnőik vezetésével érkeznek városunkba és 20-án délután 4 órakor a vasvári Borbélyligetben előadást tartanak, amelyre Tarján város közönségét „A Munka” lapunk után is szeretettel hívják meg...

A hosszú idő óta, hogy újból rá-
térjünk — néman meredtek üres ablak-
szemekkel és tétova, habozó, várakozó
ajtókkal ékeskedő kitűnő stylusban, meg-
épült egészségház várja a befejezettséget.
Új élet indul meg majd ottan s ölelkezni
fog benne az orvostudomány a Mansas-
szal és a helybeli pénzügyi politika a
nyers lényyszerűséggel. A sokrahivatott
épület szomszédságában a város életének
legforgalmasabb hivatalnokai területére
emelkedik s ha megdő az idő, merül
még szabadon hagyott gyönyörű tér, me-
lyen eddigelé csak a burgonya tengette
életét béspül, harmóniában az előkelő,
palotaszzerű környezettel, Tarján, mely

eddig is a körülményekhez képest lobogó
zászlóval és gyors tempóban halad, egy-
szerre csak azon kapja magát, hogy ő a
városok szépe 120 kilométeres vonalban.
Rendeződik gondosan megtervezett practi-
cus és aesthetikai célkitűzésekkel a Mozi
palotától (?) a bánya labdarugó pályáig
olyan séta hely, mely a kitűnően meg-
tervezett faültetésekkel 10—15 év múlva
máltán fogja dicsegni a város élvénységét.
Tizenöt év múlva arnyas fasorok közül
tekint a sétáló a vöröstornyú kilátó felé,
melynek aljában romantikával kiszínezett,
gyakorlati érzékkel megtervezett környéke
és a hegyoldalában épülő lakóház elké-
szül, a gyermekjátékszótér körülvevő pa-
noráma gyönyörűségére fog válni a tar-
jániaknak épp úgy mint a majd mindin-
kébb nagyobb méretekben ideözönlő ki-
rándulóknak. És a kilátás a vörös torony-
ból? Elragadó. A környező, váltakozó
szépségformában emelkedő, erdővel bo-
ritott hegyek. A Pécskö, mint unicum
a hegy megteremtődésnek; a hegy olda-
lán felkuszó pécskőutcai, kissomlyói és
menház utcai különlegességek már ma-
gukban is concurrentia nélküli szépséget
tárnak a szemlélő elé. És ha csobogni
fognak a vízvezetékes szökőkutak a vá-
ros három terén, a kálvária elkészül mű-
vésziessé teljesítményű statióival és a r.
kath. templom szépen megalkotott kőfa-
lázatának közepébe belekerül a nagy
művészi alkotásnak monumentális szob-
orcsoportozata (a 25-ösök emléke); a jól
megtervezett kétoldali feljáró lépcsősoro-
zata; a templom körüli tájak megrende-
zése, parkosítása befejeződik, szomszéd-

nek, szellemi értékeinek, életének magassabb vonala, gyökérzete a magyar tanító és a magyar tanár.

Nem gondol arra, hogy mindaz, amit e földön kulturának nevez, a magyar tanító és a magyar tanár a lelkével épít fel.

Nem látja azt, hogy minden hivatásban el szabad fáradni, meglehet kopni összetörödhetni, csak egy helyen nem, a magyar tanító és a magyar tanár katedráján.

Ország, melynek nincsenek tanítói és tanárai csak annyit jelent, mint elfelejteni azt, hogy kell élni, mit kell tenni, gyermekekkel, nyelvvel, hagyományokkal, örökségekkel, történelmi múlttal, jellel és a jövővel.

Csak annyit jelent, mint haragnak lenni s mindig várni, hogy kikongassa valaki rajta az ünnepnapokat, márványnak élni és mindig várni, hogy valakinek legszebb álmául kifejeződhessenek, szónak maradni és hiába hinni, hogy valaki legszebb gondolatát, embersége legragyozóbb percét, vele mondja el a halhatatlanságnak.

Mert ki a magyar tanító és a magyar tanár? Az, aki mindennap elindul az íróasztalától, könyveitől a magyar multtól és tragikusan vívódó hétköznapjaitól s viszi magával és magában talán éhes és kopott élete alatt, a fényes magyar szellemi égboltot, hogy kifizítse ötven, vagy hetven kicsiny ébredő magyar szempár elé, hogy azok lássák meg az egyetlen és igaz magyar életet.

És a katedráján senki sem veszi észre rajta, hogy ember, akinek szívverése láthatatlanul egy család holnapjáért sajog s idegszálain a holnaputáni kenyér gondja, robogtatja végig sötét hullámaival.

Hangjából eltűnik a gond szava, gesztusában egy mozdulat nem küzd az ember jogáért.

A katedrán csak a magyar tanító és a magyar tanár áll.

Ember, aki engeszteli az ideálokat a valósággal. Aki megfelelkezik arról, hogy ő rom élet, folyton építi a jövő számára az új világot. S a jelen válságának a szabadtásával a jobb társadalmat. Aki újra töretlen hangsúlyra, törhetetlen életismeretre tanítják az emberi beszédet, imádságra a széthullott kezeket, akik úgy indulnak el minden gyermekhez, minden diákhoz, mint egy új földréz felé, amelyről majd-majd megláthatni a legszebb magyar ígéretföldjét, emberek, akik nem tudják elfelejteni a multat és nem engedik kétségbe esni és csalódnia a jelent és a jövőt, akik hősei és koldusai hivatásuknak és mégsem

emésztlődnek fel, hanem a magyar folytonosság és történelmi kapcsolatok eleven áramai maradnak.

Salgótarján! Mondd el szereteted himnusát a magyar tanítók és tanárok előtt s harsogjad csengően-bongóan, hogy „Te praeceptorum Hungariae amamus.”

Amikor kis gyermekeitek utoljára állanak meg a magyar tanító és tanár előtt, parancsoljátok meg, hogy csókolják meg fáradt kezüket.

S legalább egyszer hajoljatok ti is eléje és hajsátok meg hősi alakja előtt a nemzet legnagyobb névtelenjeinek járó lobogót.

Szeressétek, tiszteljétek, becsüljétek s hódoljatok a magyar tanítónak és a magyar tanárnak.

A salgótarjáni járás tanítóságának évi közgyűléséről s az azzal kapcsolatos pedagógiai szemináriumi önképzésről, röviden a következőkben számolunk be.

Az acélgyártelepi társulati népiskola tornatermében volt a kerület népnevelőinek a találkozója. Dr. Visnovszky Rezső vármegyei vezető kir. tanfelügyelő diszelnök mellett a vasgyár „illusztris igazgatójával” az élén a tisztikarnak számos tagja, a helybeli protestáns lelkészkar, a polgári iskola igazgatóján kívül a tanári collegatusból többen, a római katolikus lelkészek közül is egy és a leromlott gazdasági viszonyok dacára, kivétel nélkül a járás összes működő és nyugalmazott tanerője.

A tanítók gyűlése, ha a város vezetősége és egyéb intelligenciája részéről a joggal remélhető méltánylásban nemi is részesült ugyan, mégis oly szép és tartalmas volt, ahogya a résztvevők, akik nem hivatásos pedagógusok, azzal az érülettel távoztak, amit már a bevezető megemlékezésben említettünk meg. „Te praeceptorum Hungariae amamus.”

A Nemzeti Hírszekegy akkordjaival kezdődött a gyűlés. Majd Barthó Dániel vasgyári főtanító, a járásköri tanítók elnöke gyönyörködtette beszédjével, hazaszeretettől, a tanítói munka iránti lelkesedéstől lendületes gondolatokban magvas elnöki megnyitójával a jelenlévőket. Majd Stampay Miklós a Nógrádi Tanítók Vármegyei Egyesületének ügyvezető elnöke nógrádmarcali áll. el. isk. igazgató és főoktató, a megye törvényhatósági bizottságának tagja, magasan szárnyaló, költői hasonlatokban gazdag üdvözlő és hódoló beszédrel nyújtotta át Fabini Henrik vasgyári műszaki igazgatónak, a Tanítók Egyesületének disztagsági oklevelét, miközben az ünnepelt elhunyt ne-jének is áldozott megható szavakkal s

ságában az új Tarján kedves házaival, Igloi-utcájával, akkor nem is fogja hirtelen átérezni a nehéz belyzetben roskadozó polgársága a városnak, hogy e helyen egy olyan szépen megtervezett jövő épül, bontakozik, melynek a város előjárósága, a polgármesterrel az élén, a szíve, a lelke, és hűségese kitűnő dolgozótársa a tervező jeles főmérnök.

Ezután a méltán komoly megfontolások után a társadalom egyik classicusan naiv megjelenés különösségéről kell megemlékeznünk. A róka és a nők! Hogyan kerül ez a két ellentétesnek látszó jelenség egymás mellé? Mindjárt kifejtjük. A róka csak akkor dominál ebben a megjelenítésben, ha már természetes, de tulnyomó számban természetellenes kumulással (golyó, sörét vagy tör) adta át a női társadalom irigylet tagjainak szépen kikészített gereznáját. A nők?! Először is a világ minden viszonylatában ők dominálnak. De ehhez az ezer féle belső és külső megjelenés a rókabőr nagy szerepet játszik a rouge, az arany szemöldök vagy a kivételesen szemöldök helyére festett kecses ívbán kacérkodó szemöldök és más szépítő szerek mellett. A női hivatás legjellegzőbb, veleszületett, mindent ennek a célnak a szolgálatába állító életteljesség főtémája a szépség, vagy ahol ez talán fogyatékos és utánpótlásokra szorul a fetszeni vágyás, illetve a sex appeal. A női szépség az egyiptomiak és görögök korától a mai napig uralta jó részben a világot, persze a férfiakon keresztül. Hogy ez valóra válhasson ehhez szépség és szépség és harmadszor is szépség kell. Ép úgy, mint a híres Montecucoli osztrák generális kijelentése, hogy a háborúhoz pénz és pénz és harmadszor is pénz kell. A női szépség a nemek csatájában elragadó óhajit lenni. Sok esetben az is. És sok esetben győz is. Eh-

hez azonban — pardon, hogy újból megemlítem — elhalasztathatlan a róka. Tessék elképzelni, dehogy, tessék megfigyelni azt a rafináltan nagyszerű női gondolatmenetet és szépsézi érzésvilágot, mely hódító utjában megtervezi, hogyan kell a róka boát viselni. Ezt részletezni kárba vesztett fáradság. Ehhez érzés kell. Hogy némi mosolyt is vált ki ez a róka boa viselési megjelenítés ez a körülmény az egésznek izt is kölcsönöz. Amint ez a szerencsétlenül kimult állat gereznájával életre kelti a női phantáziát az bámulatos. A legkésebb megjelenítés úgy táru a szemlélő elé, ha a boa feje a vállon pihen, testrészebe merész elgondolással a derék felé hajlik és ah a róka fark, ez a kecses, bolyhos, jól megalkotott részlet, a kecses, lengő járáshoz idomulva lóg, mozog, forog, leng, hajlik a derék alatti részen. Ez a classicitás. És ez így van az év mind a négy szakában akár júliusi hőség tűz, akár decemberi hideg csikorog. Irigylejük érte a nőket. Mintha tetszeni vágyásuk évezredek nyomán kifejlődve a mai kor megjelenítésében tőfőkat érte volna el... Dehogy... A jó Ég tudja mit hoz a jövő és kicsoda meglepetések várnak még a férfiakra, mikor a moztar után a karmesteri pálcát is a kezükbe veszik és a pyjama révén megjelenik a smokingos hölgy a corsón sétatálcával a kezében, monoklivál és breechesbe öltözik, cigarettával majd regálitással és amerikai kis pipával, piros ajkai között és a füstös folyamata oda-terjed, hogy igazán nem lehet tudni a külső megjelenés után ítélni, ha a mellkasukat ékesítő dombormű chirurgikus beavatkozás tárgya lett és lesz, hogy a corson sétáló tünemény masculin vagy feminin genus-e. Majd ha ez a különös divat lezajlik a megérlelt női lassan újból felveszik belső és külső characterban a női típust.

hőhér csokrot presentáltatott a megboldogult emlékezetének. Fabini Henrik mély megilletődéssel vette át a Tanítóság megltisztelő oklevelét, melynek művészi készítője Blánár Sándor bányatársulati igazgató-tanító volt.

Hunyár Ádám bányatársulati igazgató ismertette azután a tanítóegyesületek küzdelmeit, erőfeszítéseit, törekvéseit, céljait, majd rámutatott arra, hogy a magyar nemzet sérelmeit, amint azt ő óhajította egy évvel ezelőtt, a nemzetközi tanítószövetség Párisban tárgyalta s foglalkozni fog vele Luxemburgban is a nyár folyamán.

Rácz József bányatársulati tanító a cserkészapród mozgalomról, az Ifjusági Vöröskereszt működéséről a népiskolák keretében tartott nagyszabású lélektani megfigyelésekben s a gyakorlati eredmények csoportosításában dicséretreméltó felolvasást.

Majd a tisztujtást ejtették meg. Dr. Visnovszky Rezső vármegyei vezető kir. tanfelügyelő óhajára a régi tisztikart bízták meg újabb 3 éves ciklusra a kör irányításával. Csupán Mrász Józsefnek a baglyasaljai bányakerület igazgatójának a lemondását kísérté támogató szavaival a kir. tanfelügyelő, megemlékezvén sok év-tizedes lelkes tanítói munkájáról s az egyesületben betöltött pénztárosi tevékenységéről... Miután nyugalomba vonul

helyét Nagy Antallal kívánta betölteni, amelyhez mindenki hozzájárult.

Majd a pedagógiai szemináriumi értekezletet nyitotta meg a természetrajz és a gazdaságtan tanításáról tartott színes, közvetlen és hangulatos, üdvös gondolatokkal nagy pedagógusra valló tanácsadását és ismeretközlését a kir. tanfelügyelő.

Sztankovits János áll. isk. igazgató okleveles polg. isk. tanár a számtan-mértan tanításáról beszélt, a tárgykörben való rendkívüli nagy elmélyüléssel s az elemi népiskola tantervét meghaladó széles keretek között.

Schnell Andor salgóbányatelepi vezető tanító mutatott be növendékeivel egy minden tekintetben közvetlen, meseterien ügyes, tetszős, szép és tanulságos mintatanítást a kamatszámítás köréből.

Röder Alfréd acélgyári tanító Dr. Kogutowicz Károly: Dunántul és a Kisalföld című művét ismertette alapos fájékozottsággal, azután Mohos Ferenc salgóbányai tanító a tornatanítás elméletéből kiszakított gondolatokkal, méginkább a gyakorlati tanítással nyerte meg a szíveket.

A salgótarjáni járás tanítói egy szép nap emlékével térhettek vissza működési helyeikre.

Munkáslelkipásztori konferencia városunkban.

F. hó 19-én, csütörtökön ragyogó napsütésben reggel kilenc órákor kezdődött az egi és csornai rozsnói egyházmegye ipari és bányavidékein munkálkodó, egyesületbe tömörült katolikus papságnak a munkaadók és munkások bevonásával rendezett munkáslelkipásztori konferenciája. A fényesen sikerült napot a Főtéren tábori mise vezette be, amelyet Pájer János apostoli kormányzó pápai káplán, rozsnói püspöki helynök nagy segédlettel celebrált. A hatalmas teret háromezer bányász és gyári munkás töltötte meg, akik igazgatóik és mérnökeik vezetésével zenekarral vonultak fel. A mise alatt a bányazenekar, Vilezsál Richárd vezetésével egyházi énekeket adott elő. Mise után Keller László sajozsont-péteri esperes mondott mély vallásosságtól és izzó hazaszeretettől átítatott egyházi beszédet.

A hallgatóság mise után a papság vezetésével a Katolikus Körbe vonult, ahol zsufolásig megtöltötte a Kör nagytérmet. Az első sorokban a papságon kívül sikerült feljegyezni bányá- és gyárvidekünk vezetői közül: Bérczy Sándor bányatanácsos bányai igazgatót, Fabini Henrik acélgyári igazgatót, Sente László palackgyári igazgatót, Dr. Holics Endre bányakapitányt, Fischer Ferenc, Bortnyák István, Lénárd László, Molnár András, Moticska Nándor bányai igazgatókat, Schreiner Jenő főgondnokot, Deák József, Dsida József, Pacher Ervin, Császár Pál, Hős N. Lajos, Adorján Henrik főmérnököt illetve gondnokokat, Jánossy Ödön rendőrkapitányt s a város és vidéke, vállalatok majdnem minden tisztviselőjét, altisztjét ott láttuk. Salgóbanya telep és a környék telepeinek munkásküldöttségei szorongtak a kicsinynek bizonyult teremben.

A papság közel negyven taggal volt képviselve élén Payer János püspöki helynökkel és vitéz Subik Károly apát-kanonok pápai kamarás, egi érseki irodai igazgató vezetésével. Ott láttuk a pódiumon Harkabusz László pásztoi apátot, Csintalan József szentszéki tanácsost és sok más kiválóságot a bányavidék világi papságának, akik között a népszerű ferences barátok küldöttsége is megjelent.

Elsőként Pajer János helynök, mint a vendéglátó egyházmegye feje üdvözölte a megjelenteket, majd vitéz Subik Károly elnök mondotta el hatalmas elnöki megnyitóját. Az ősz 82 éves érsek üdvözlését tolmácsolta. Lelkiismeret vizsgálatra hívta fel a munkásvidék papságát. Megtették-e mindent, amit meg kellett tenni a munkásság lelki megmentése érdekében? Szeresd felebarátodat, mint önmagadat krisztusi elvet kell hirdetni munkásnak és munkaadónak egyaránt. Nem harcol a tőke ellen, de annak kinövéseit nyesegeti, hiszen méltó a munkás az ő bérére. Szeretettel kell kiemelni a munkást a proletár sorból! A hercegprimás is megragad minden alkalmat, hogy a munkásokat figyelmeztesse: ha már kalácsot

nem tudnak adni, kenyeret adjanak legalább a munkásnak. A lelkekért, az igazságért harcol és meggyőződése, hogy ha ebben az országban még egyszer a vörös rongy lesz urrá, sem a történelem, sem a tulvilági pásztor fel nem menti ezt a felelős papságot! Sokan tépik ezt a népet, sokan akarják eltántorítani Istentől, hazától, ne engedjük, de ne engedje maga a munkásság sem, hogy lelkipásztora ne testvérként kezelje őket. Boldog országban, boldog időben, majd egyszer halál mond ez a munkásság a felemelő testvéri szeretetmunkáért.

A hatalmas hatást tett bevezető után Szita Gyula görömbölyi plébános tartott előadást általános figyelem közben.

„A szövetkezetek, mint a jövő idők gazdasági formái” címen a kapitalista, szocialista és szövetkezet gazdasági formái címen beszélt.

Ezen gazdasági formák közül, a jövő idők gazdasági rendszerének a szövetkezetet jelölte meg.

A szövetkezeti mozgalom ugyanis az önzést korlátok közé szorítja és szinte észrevétlenül megtanítja az embereket arra, hogy a közönség érdekében dolgozzanak. Ez a gazdasági-rendszer megszünteti a kapitalizmus kinövéseit és elhárítja az emberiségről azt a szociális felfordulást, mellyel aztán együttjárna az európai kultúra teljes megsemmisülése és az európai emberiség teljes elszegényedése. Beszédében felhívta a jelenlévők figyelmét ezen gazdasági formák megszervezésére, mert a tisztán lelki munka a mai nyomorúságos életben nem elegendő. A mai válság megoldásánál sohasem tévesztendő szem elől, amit Elek Boldizsár könyvének címe hirdet: Krisztus!... Kenyeret! Igen a mai világban ez a kettő összefügg: test és lélek, jólét és morál, megváltás és hit, kenyér és Krisztus!

A kitűnő előadáshoz előbb Tobler János orsz. gyűl. képviselő szolt hozzá genfi tapasztalataiból merítve adatait. Az új gazdasági tanokról, a tervgazdálkodásról és a gépek munkarombolásáról adott elő nagy tetszéssel fogadott gondolatokat. Menczel András karancsaljai bányász a bányásznyomorról fűzött néhány mondatot az előadáshoz.

Az egi érseknek küldendő távirat elfogadása után Molnár András miszerfai bányai igazgató tartotta meg előadását. Szólt a kétféle bányászati kialakulásáról.

A fémányászok ősi vallásosságát vázolta. Ez nemzedékről-nemzedékre örökölt foglalkozás, ezeknél rendes és rendezett családi kör, családi élet, saját lakóház, kis föld, megelégedettség volt. A fémányászat sajátossága: dus érccel járó szerencsés helyzet, biztosabb bányaviszonyok, szabad vasárnapok és a munkaidő beosztása. Itt sokkal erősebbek a vallásos tradíciók: Urnapi, feltámadási körmenet, a bányásznap, sőt mindennapi ima ketszer. A szénbányász nemzedék alakulása

Magyarországban más. A tömeg munkásságát külföldi toborzásokkal heterogén elemek keveredésével érték el. Nehezen, ment a hazai munkás törzs nevelése. A szénbányászat veszélyes sajátossága, hogy nagy tömegtermelés miatt szükséges a nagy létszám. Munkáshiány következményei a multban a 12 órás munkaidő, a vásár és ünnepnapok termelés és fenntartási munka és a falvaktól, a városoktól távol telepített munkáskolóniák a törzsmunkásság számára. A felsorolt körülmények közrejátszottak a szénbányászok vallásos életének visszafejlődésében. Így elmaradt lassan a Prokopi bányász ünnepély és a beszállás előtti ima. Az államhatalom gondoskodott az energiát termelő tömegmunkásságról a háború alatt. Azonban már akkor megkezdte a szocializmus bekerítő hadjáratát a fontos munkát végző tömegmunkássággal szemben, a tőke elleni küzdelemben. A kettő közötti harcok és komoly követő idők belátó politikájának haszná a munkásságra a 8 órás munkaidő és társasági egyesítése, a szabad költözködés voltak.

A háború a kommun és a megszállás viharjának lecsendesedése után lelki apátia mutatkozott a munkásság életében. Az apátiát felváltott nyugalom magával hozta: a harmonikus családi életet, a szunnyadó vallásos érzület ébredését, az ország megcsontításából előállott sáv gazdasági helyzet pedig a hazafias érzés kifejlődését.

Az egyház teendői a felébredt kegyelmek utáni vágy kielégítése terén és a vallásos erkölcsös élet kifejlésében a bányamunkások között: 1. Közlekedni a munkás lelkehez és magán életéhez és pedig a) bányalelkészsegek alakításával. b) szükségképpén, vagy templomok létesítésével Szt. misék szolgáltatására. Oly helyeken, hol a munkásság a községben, vagy ahhoz közel lakik s van a községben templom, természetesen ez tárgyaltan, de oda feltétlenül munkás lelkipásztori kiegészítésű lelkész volna helyezendő. c) párbér kérdésének korszerű rendezésével, hogy az anyagiasság ne zavarja meg a lelkész és hívek közötti lelki harmóniát. d) direkt munkás lelkipásztorok nevelésével.

2) A munkás jogos érdekének szószólójává lenni nemcsak a lelki, de a fizikai életben is vezetőjévé beállni. (Rerum Novarum Quadragesimo anno.)

Keresztülviteli nehézségek és momentán sikertelenségek nem lehetnek elriasztó hatással az ügyre. Kitartás és szeretet kell hozzá, az evangéliumi szeretet, melyet Tóth Tihámér ekként határoz meg:

„A szeretet elve a legfőbb lefegyverzése az ember önzésnek s ezzel az egyetlen akadály a mások kizsákmányolására törő barbárizmusnak.”

És vajon tudjuk-e mit jelent ez? Mit jelent elnyomni tudni az ember legigazabb, legősibb ösztönös vágyát: az önzést? Jelenti a legigazabb kulturmunkát. Mert a kultúra legfelmézését jelenti; az ösztönös emberi természet mélyén feszülő, robbanó, fícnakó vad erőnek etikai mederbe szorítását.

A nagy tetszéssel fogadott előadás-hoz Schmieder István bányász, Csintalan József diósgyőrszék plebános, Telek János bányász és Füstös Pál diósgyőri plebános szóltak hozzá.

A vasárnap megszenteléséről Kuchta András miszerfai bányalelkész tartott értékes ötletekkel tele és hívő papi lélekkel fakadt előadást. Sikra szállt a vasárnap megszentelését célzó törvények szigorításáért és teljes kocsmai zárórakért, a szombat estétől való műszakszünetért, amelyből egy nap pihenésre, egy nap kizárólag a vallás és lélek céljára fordított. Kíváncsi volna a vasárnap délutánok vallásos megszervezésének kérdésében is többet tenni és a polgári vezető embereknek apostoli működését is segítséggül hívni.

Az előadást követő élénk vitában részt vettek Schmieder István asztalos, Tobler János képviselő, Tamás József vasmunkás és Bognár Gyula.

Szente László gyönyörű gondolatokkal telt, nemes veretű stílusban megtartott előadása, úgy a papságra, mint a világi hallgatóságra mély és megindító hatást tett. Csak azt sajnáljuk, hogy hely hiányában az egész nem közölhetjük, csak néhány részletet ragadhunk abból ki:

— Hogy a virradat megjött és egy időre teljesen elűzte az emberek lelkéből a sötétség hatalmait, az elvitathatatl

anul nagy érdeme a bányamedencében lelkészkedő papság munkájának, a keresztény renaissance-t előidéző buzgó, hittellet kifejlesztő tevékenységnek.

Ez a tevékenység, ez a lelkes, áldozatos munka hosszú időre, évekre biztosította az emberek lelkében a virradat fejlődését.

Csak most, a legutóbbi időkben érezzük ismét, hogy újra borulni kezd ott benn a sokat szenvedő munkásszivekben.

Hát hogy segítsünk? Ez a kérdés. Azt hiszem, ezeknek a bölcsen megtervezett és megtartott gyűléseknek éppen ez a céljuk. Ez a célkitűzés és ennek mily módon való elérhetése fényelt ki az összes előttem szóló urak ragyogó előadásából, — erre gondolok én is.

Első és egyik legnagyobb szükség a hittellet ismét felélesztani, — ott, ahol az ki nem hült, tovább élesztetni. De szükség a kereszténységnek gazdasági, társadalmi kulturális erőit is a kor igényeinek megfelelően a népet fejlesztésébe beállítani.

A szövetkezeti gondolat erejéről szólt, majd így folytatta:

A tisztas kenyér tele van etikával, — mert akinek ki van ragadva szájából a kenyér, az már az etikátlanság örvénye felé tántorog; akinek meg van mérgezve a kenyere, az elkecserecske keresi verejtékével, annak mérgeződik a lelke, mindene... Az az ember, aki látja, hogy neki, a munkásnak a társadalom nem adja meg a betevő falatot, az a társadalomnak nem barátjává, az a hazának nem fiává, de ellenségévé válik.

Rendkívüli feladat hárul e téren a lelkészkedő papságra, a tanítókra, de mi ránk vállalati emberekre is.

A háziipar kérdését figyelembe ajánlva így folytatja:

A kereszténység társadalmi kulturális erői

A társadalmi, a kulturális téren a keresztény sajtó megerősítése, népszerűvé tétele. A destruktív irányú a nemzetközi vallástalan sajtónak kiszorítása a munkásság köréből. Az iskolán kívüli népi nevelésnek teljes erővel való kifejlesztése. E téren nagyszerű eredményeket lehet elérni tapasztalásból mondhatom.

Az élet sok-sok nehézségének súlypontja ma tagadhatatlanul gazdasági térre tolodott át és ha el akarjuk gyújtani a munkásszivekben a hitnek kialudt mécsest, előbb újra bizalmat kell teremtenünk benne aziránt, hogy mi oldalunkról, a mi kezünkben inkább várhatja boldogulását, mint az októl, kik ezt a mécses kioltották szívében.

Ha bizalmat teremtünk bennük, nemcsak ösztönös segíteni akarásunkkal, de segítsünk nekik látható eredményeivel is, akkor argumentumot adunk kezébe azok ellen, kik a hittől, a paptól, a templomtól újra el akarják őket tántorítani.

Adja a jószágos Isten, hogy a lelki forgatagok közlekedési rendőrei, a lelki atyákon kívül, minél több olyan lelkes, önkéntes közlekedési rendőr akadjon, aki készséggel nyúl a keserves idők lelki forgatagában sokszor vakon tévelygő munkásnép hóna alá, átvéve a rá leselkedő lelki, — hogy egy sokat koptatott új szóval éljek, a mentalitásbeli Schilák és Charybdis között a keresztény nemzeti gondolkodás járda szigeteire. Sajnos járda szigetekre kell mondanom, mert mind kisebbek lesznek a közelet, a társadalmi élet forgatagában azok a területek, hol a keresztény nemzeti renaissance első éveiben olyan imponálóan hatalmas méretekben jelentkező lelkes tömegekből megmaradt meggyőződéses gárdisták összehúzódtak.

Főtisztelendő Uraim! Kedves Testvéreim! Itt az idő újra! Újra hangozzék mindenfelé, hogy talpra keresztény katolikus lelki és hatósági vezetők! Megállítani a lábrakapó tekintély romlását! Élétkíteni az összefogást győzelemre segíteni a keresztény morált! Visszaszerelni neki azt a piedesztált, melyre az elmúlt évtizedekben a Prohászka, a Bangha páterek, de az eszmék sok-sok névtelen frontarcosa állították.

Mi tarjainak szénen élünk, nagyobb részt szénből élünk és én a széntől veszem a hasonlatot, mikor rövid előadásomat befejeztem, azt mondom, hogy az a széndarab, mely egy szegény család otthonát melegíti, több boldogságot áraszt, mint az a szén, mely gyémántként királyi koronán ragyog.

Kívánjuk mindnyáján, egy szívvvel, egy akarattal, hogy ez a széndarab a bányára és iparvidék lelkészkedő papságának és a munkásnép ügyével-bajával szeretettel foglalkozó egyéb vezetőszemélyeknek odaadó lelkes tevékenysége adjon ennek a határmenti nagy családnak sok nélkülözéssel, verejtékkel dolgozó, küzdő munkásnépünknek megnyugvással, vigasztalással teljes boldogságot!

Adja Isten, úgy legyen!

Az előadás-hoz Tobler János, országgyűlési képviselő szólt hozzá és a szocialdemokrácia katolikus ellenes és nemzetellenes megnyilatkozásait ismertette. Csepela Lajos mezőkövesdi apát zárószóval után a kongresszus a következő határozati javaslatot fogadta el:

Határozati javaslat: Beható tanulmányozás és számos felszólalás után állást foglalt a konferencia a munkásjóléti intézmények, segélyező egyesületek, szövetkezetek, kulturális alapítások, korszakok italmérések vasárnapi bezárása, a vásár- és ünnepnapok munkaszünet életbeléptetése, a leventék szentmisehallgatása, a levente és cserkészmozgalom felkarolása s az ifjúság erkölcsi védelme mellett.

A lelkes hangulatú kongresszus a Szózat elénekklésével ért véget.

Külön kell megemlékeznünk az elnöklő vitéz Subik Károly személyéről. Minden előadás-hoz, minden fölvetett kérdéshez teljes készséggel szól hozzá. Határozott és mégis szeretetteljes megállapításai egy tüzes lelki, nagyravahatót főpapot állítottak a munkástársadalom elé, akinek mélyseges Istenimádatához szervesen kapcsolódott minden mondatában a haza rajongásig való szeretete és megértő socialis érzéke. Nem volt olyan agy a teremben, amelyet meg ne győzött és szív amit meg ne hódított volna. Az ő legfőbb érdeme, hogy ez az ezrek előtt lefolyt konferencia soha el nem muló nyomokat fog hagyni minden résztvevő lelkében. Sz. I.

Kérdőre vonás.

Hajdúvármegye kisgyűlésén érdekes eset történt, amelyről kíváncsiak, hogy a közvélemény minél szélesebb körben tudomást szerezzen. Tudvalevő, hogy a szocialdemokrata párt az utóbbi hónapokban szokatlanul kiélelt agitációval igyekszik magának a nép, különösen a falusi lakosság körében talajt teremteni. Az általuk összehordott programponctok között szerepel az agrárkérdés megoldása s amikor erre vonatkozó programjukat összeállították a multak tapasztalatai alapján gondot fordítottak arra is, hogy az eddigi részükre el nem érhető falusi néposztályokat is gondolkodóba ejtsék. A szocialista agrárprogram kinyomatva a falusi nép körében cirkulál, mint halászhorgán a családok, de eddig bő szákmányról nem számolhatnak be. Még a panaszal leginkább telített néprétegek sem felejtették el, hogy volt idő, amikor a háború összeomlása utáni forradalmi zür-zavarból a nemzetközi eszmék ágensei ki tudták maguknak kaparni a hatalmat, aminek a következménye nem az építődemokrácia megteremtése lett, hanem uralmuk befűlladt abba a rendszerbe, amelyik vonatokon szállította az ellenük lázongó falusi nép vezetői részére az akasztófákat. A most propagált szocialista agrárprogram nem tudja elámitani a mezőgazda lakosságot, pedig ha volt idő, hogy népünk meggondolatlan cselekedetekre ragadtatta volna magát, akkor ma bizony pszichológiai okokat lehetne felhozni egy ilyen ballépés indoklására. Szerencse, hogy a mi népünk jellemében olyan vonások találhatók, amelyek a csábító, delibábos ígérgetéseken, hízatlásokon s reménykeltéseken túl bölcs mérsékletet, önuralmat s az adott viszonyokhoz mért türelmes békétűrést válsztja inkább iránytű gyanánt, sem mint a kapkodó, befolyások hatása alatt nyilvánított elhatározásokat. Ma már erősen szemügyre veszi a nép, hogy kik azok, akik csodabálzsamot kínálnak feléje s kutatja ezeknek a nemetholdogító szernek a laboratóriumát, hogy nem mérget kínálnak-e fájó sebeire édes orvosság vignetáival. Ezt a szemrevételezést tette meg Hajdúvármegye kisgyűlésén egy ellenzéki felszólaló, amikor a gyűlés lezárása alatt helyeslő közbeszólások közben a felszólalni készülő Györky Imre szocialdemokrata képviselőnek felére olvasta jövedelemhalmozását. Bizony furcsa dolog a szegény nép patrónusa-

DEJO

A LEGJOBB
POLOSKA,
MOLY- ÉS
LÉGYVIRTÓ!

HÁT MEG EZEK IS
KÜLFÖLDRE VIEK
A PENGŐT?

Ezt kérje!

ként pódiumra lépni, amikor az illetővel szembehelezheto az a vád, hogy vizet prédikál és bort iszik. Nyíltan szemébe mondták Györkynek, hogy egy-magának több jövedelme van, mint a gyűlésen jelenlévő összes bizottsági tagoknak. A közbeszólók egész serege követelte, hogy mondjon le a jövedelméről s azután beszéljen csak nyomorról. Ez az eset élénk fényt vet arra, hogy éppen ellenkező hatást értek el szocialdemokrata oldalon, mikor nem elégedtek meg a városok ipartelepein dolgozó munkásság megszervezésével, hanem kikiváncsoltak olyan területekre is, melyeken a szakszervezeti terror nem zárja le lakattal a kritizáló s kérdőre vonó ajkakat. Ez a kérdőre vonás teljesen jogos volt, mert lehetetlen agitációt folytatni az amugy is tapasztalható nyomorúság kihasználásával, ha az agitátor tele zsebbel szónokol a szegények érdekében. Ez a szereplés több, mint gyanú, amit ime már nagyon világosan lát a nép is.

Hírek és különfélek

Halálozás. Lupa Lajos ny igazgató tanító levita, f. hó 20-án hosszas szenvedés után meghalt. A megboldogult negyven évi tanítói működés után Dolány községből vonult városunkba nyugdíjba. Fiaitálabb korában tót lakta területek magyarosítása körül szerzett érdemeket. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz Karancs utca 2 szám alól. Az elhunytban Kovács Géza vendéglős apóstát gyászolja.

Turisták. A M. K. E. helybeli osztálya május hó 22-én kirándul Somoskő Salgó várába s ez alkalommal tartja meg évi rendes közgyűlését is. Találkozás a főtéri állomáson reggel 7 órakor. Vezető Dr. Förster Kálmán elnök. A tagok teljes számu megjelenését kéri az Elnökség. — Ugyanekkor a Mansz. egyesület tagjai Salgó várába mennek s ez alkalommal a Rima igazgatóságától a fogaskerekű vasut engedélyezését kérték, amely 11 órakor indul a salgói kaputól. Előzetes jelentkezés Sztankovits Jánosné propaganda bizottság elnökénél. — Ugyancsak a Salgó váránál tartja meg ez alkalomból a Tesz és Revíziós Liga is revíziós határozathozatát. Ezért a társadalmi egyesületek tagjainak részvételét is kéri a Tesz elnöksége.

A filléres gyorsak ügyében szűkebb értekezlet volt f. hó 17-én amely úgy döntött, hogy a Mávtól június elejére kéri Salgótarjánból Budapestre és június közepére Budapestről Salgótarjánba egy-egy filléres gyors bevezetését, mert a 26-iki kérés már eleve túl korán lévén kilátástalannak látszott. — Bővebbet következő számunkban hozunk.

Az Evangélikus Nőegylet június 5-én este 6 órakor a városi kioszkban (Polk féle vendéglő) nagyszabásu majalist rendez a lócsarnok terrasán tartandó toronyzenével, tűzijátékokkal és a diáksereg meguzsonnáztatásával. Beléptidij nincs.

Helyreigazítás. „A Munka” e számában a 4-ik oldalon a Bányá- Kohómunkások Gazd. Szöv. a hangversenyt a Róm. Kath. Olvasókör nagyteremben tartják meg.

Házhely Fő-utvonálán 923 □-öl akár egybe, vagy felparcellázva olcsón eladó. Érdeklődni lehet a Lakásközvetítő irodában. Fő-utca 50.

Gyomor- és hasbántalmak, izgékonyág, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok, ijedtség, általános rosszullét, csökkent munkaképesség sok esetben megszünnnek azáltal, hogy a beteg naponként reggel éhgyomorra megiszik egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

Kiadó augusztus hó 1-re 3 szobás komfortos lakás. Cím a kiadóban.

Meghívó. A Magyarországi Bányászati és Kohómunkások Gazdasági Szövetségének dalkara 1932. évi május hó 26-án (urnapján) este 9 órai kezdettel az Ipartestület székházában hangversenyt rendez, melyre Salgótarján nagyerőmű közönségét ezuton is tisztelettel meghívja az ünnepélyt rendező bizottság. Helyárak: ülőhely 1 P., állóhely 60 fillér. Jegyek elővételben kaphatók: Friedler Samu könyvkereskedőnél a Turul nyomdában, Cserey Sándor acélgyári fodrászüzletében, valamint fenti szövetség központi irodájában. A dalárda fellépésével kapcsolatosan a zenét a bányazenekar, a tánczenét pedig Oláh Gábor közkedvelt cigányzenekara szolgáltatja. A műsor-számok az utcai falragaszokon olvashatók. Tekintettel arra, hogy ezen ünnepély tiszta jövedelme a Miskolcon tartandó kerületi osztályzó hangversenyre való részvételre fordíttatik, kérjük Salgótarján lakos és nagyerőmű közönségének ezirányú szíves pártfogását az elnökség.

Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta „**Ferenc József**” keserűviz naponta többször bevéve, határozott segítséget nyújt.

Kirándulásra, turára addig ne menjen, míg élelmiszerkészletét nem szerezte be, a város legjobban felszerelt és legolcsóbb üzletéből. Ligeti csemegekereskedés a nagytrafik mellett van.

Bérmálás volt...

Mint „A Munka” előbbi számaiban jelezte. Zadravecz István püspök vidékünkre jött bérmálni, hogy hitünkben — mely bizony annyira vergődik a Föld porában ahogy azt egyik prédikációjában ő maga mondta — megerősítsen... Az Isten lelket hoztam hozzátok, hogy ez a lélek emeljen fel Titeket materiális élet sorából a fénylő, ragyogó magasságok felé... mondotta Zadravecz István püspök.

Elgondolkoztam ezen. Nem furcsa dolog ez, hogy az aki Isten lelket hozza közénk, mint ama 12 apostol valamelyikének utódja Krisztus ígét — csak szimpla, hogy úgy mondjam „polgári” fogadtatásban részesül; míg politikai, „materiális” előkezelések kormányfőtanácsosok számára „fényes, költséges csődülettel” gondoskodunk, tekintet nélkül a nehéz időkre. Pedig — pardon — ezek a földi előkezelések Isten lelkehez viszonyítva milyen silányka ajándékkal jönnek (egy-egy kézfogással, vállveregetéssel közénk. — Igaz, hogy a Názáreti is csak számárháton érkezett, de legalább a hívők ezrei tolongtak körüle, hogy pusztá látásától felüdüljenek... És most kérdeznem kell: hol voltak most ezek az ezrek? Rettenetes kimondani is, hogy egy „futbalmeccs”-re több ember zúdul össze, mint egy püspök fogadtatására. Neveléses kifogás az, hogy a nehéz időkre való tekintettel kerülni kell minden fényesebb fogadtatást. Csak nem akarja valaki velem azt elhíjtenni, hogy „költséges” dolog az érkező egyházi méltóság tiszteletére (akármilyen vallásfelekezeti is legyen ő) az utcára kiállani. Hiszen már azzal, hogy az érkező elé kimentem az utcára, a tiszteletnek és az érdeklődésnek kifejezést adtam minden költség nélkül... De jött volna egy híres birkozó, vagy mit tudom ki, mennyien tolongtak volna az utcán.

A falvak még szinte impozánsabban, nagyobb méltósággal fogadták az érkező püspököt. Lítken nagy tömeg adott kifejezést hódoló tiszteletének. Azután Karancseszi is tudta, hogy kit fogad. Költségmentesen lovasbandérium ment a püspök elé, akit egy kis diadalív és sok sok hívő, virág, fogadott. A tábori mise is gyönyörű példás rendben folyt le. Feszestartású leventék ügyeltek a rendre. Somoskőújfalun olyan vékonyka fogadtatás volt és annyira „költségmentes”, hogy még egy cseh zsupán is részvétlenségnek minősíthette volna ha történetesen az ő számára rendezik...

Salgótarján? Mi az ott olyan kevés katolikus van? Hiszen csak iskolás gyermekekből leventékből lehetne zászlóaljkat felállítani. És a felnőttek. Nem mernek ki jönni az utcára. Ejnye, ejnye ez a nagy féltékenység, kitől? Hiszen nem vagyunk tán Spanyolországban? Nincs azon mit szégyelleni, hogy az ember egy kicsit ad valamit a hitére, akár zsidó, protestáns vagy katolikus legyen is! — y.

Beküldött levél.

A textillázis rendelet június hó 1-én lép életbe. A havi 50 pengőnél nagyobb forgalmi általányszámlázó adózónak május 31-i készletüket június 9-ig kell bejelenteniük. A kisebb kereskedők mentesülnek a bejelentés kötelezettség alól, de még négy hónapig fizetniük kell jelenlegi általányszámlázó a készletváltást általában június 30-ig egy összegben kell befizetni, azonban a pénzügyigazgatóság megengedheti annak 12 havi részletben — adóptélikosan — való megfizetését is. Aki a készletváltást június 30-ig befizeti, abból 10 százalékot levonhat.

Az uradalmi iparosok tanonc-tartása. A kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a mezőgazdasági szegőd-ményes iparosok ipari kiképzés céljából tanoncot az iparhatóság esetről-esetre adott engedélye alapján szerződhetnek, ha az iparos önjoguságát és előírt szak-képzettségét igazolja, továbbá, ha a tanonckiképzéshez szükséges műhelyberendezéssel rendelkezik s úgy folytatja az ipart, hogy nála a tanonc rendes kiképzést nyerhet.

Szódavíz a nyáron vasárnap is szabad gyártani és házhoz szállítani. A kereskedelmi miniszter a belügyi és földművelésügyi miniszterrel egyetértve megengedte, hogy a május nyolcadikától szeptember tizenegyedikéig terjedő nyári hónapokban vasárnap és Szent István napján a szódavíz gyártása és házhoz szállítása egész napon át végezhető legyen.

Az új ipartestületi reform-törvény értelmében rövidesen megvalósul a magyar kisiparosságnak az a régi vágya, hogy az ország összes iparossai a törvényes rendelkezés alapján kényszeríthetők lesznek az ipartestületekbe való tömörülésre. Az új ipartestületek egységesen fogja irányítani a felállítandó központi szerv, amely az országos iparérdekeknek remélhetően eredményes szószólója és támasza lesz.

Szabad az eperfalevél szedés. földművelésügyi miniszter a selyemhernyótenyésztés előmozdítása érdekében elrendelte, hogy mint a múlt években, a folyó évben is a köztéren és közutak mellett levő eperfáról a selyemhernyótenyésztés céljára selyemhernyótenyésztők szabadon vihetnek levelet. A levél-szedést megakadályozni tilos.

SPORT.

A SSE került be a Chorintheán-díj döntőjébe. SSE—Cinkotai TK 1:0 (0:0). Nehezen kivívott győzelmet ért el a SSE pünkösdvásárnapján Cinkotán, mert a CTK minden erejét latba vetette, hogy ő kerüljön be a Chorintheán-díj döntőjébe. Kölcsonös üdvözlés és zászlócsere után hamarosan a SSE került frontba, de a CTK védelem szilárdan és kifogástalanul működik, eredmény nem mutatkozik. Általában mindkét részről az egész mérkőzés folyamán a védelem nagyszerűsége volt a legszembetűnőbb, amit az eredmény is igazol. A CTK részéről a két szélső csatár játéka volt igen veszélyes, ám a SSE fedezetsor kitűnően látta el tisztát s így mindig idejében tudták haláljajuk a veszélyes helyzeteket ártalmatlanná tenni. Eredménytelen 90 perces játék után a meghosszabbítás 7. percében Virosták megszökött a labdával, pontos beadása Márkus felé szállt, ki az elvetődő kapus mellett védhetetlenül a hálóba fejezi a győzelmet jelentő gólt. Cinkota kétségbeesetten igyekszik kiegyenlíteni, támadást támadásra vezet, de a szilárd SSE védelmen minden támadás megtörik s az eredmény változatlan marad. Cinkota egészen biztosra vette a győzelmet, ebben a szezonban még otthon nem kaptak ki senkitől, sőt idegenben is jelentős győzelmeket arattak s így a vérmesebb cinkotaiak a mérkőzés előtt még négy-öt gólos győzelmet reméltek. A nem várt vereség is érthetően nagy elkeseredést váltott ki, viszont főleg a másnapi a Rákosszentmihályi TE-vel vívott mérkőzés után a legelkeseredettebb cinkotaiak is kénytelenek voltak elismerni a SSE pompás játéka alapján a győzelem jogosságát. A CTK elnöksége pompás házigazdának bizonyult, igazi magyaros vendégszerzetettel fogadták és nagy figyelemmel vették körül a SSE csapatát úgy, hogy a sportbarátság szellemében a színpatikus pestkörnyéki csapattal minden biznnyal erősödni fog. A SSE ilyen formán bekerült a Chorintheán-díj döntőjébe, melyet vagy a Postás SE, vagy a

Szolnoki MÁV-val fog Budapesten lejátszani, előreláthatólag június hóban.

SSE—Rákosszentmihályi TE 2:1 (0:0) Pünkösöd másodnapján zajlott le ez a mérkőzés ugyancsak Cinkotán. A SSE az előző napi idegkimerítő 120 perces játék következtében meglehetősen fáradtan indult neki a mérkőzésnek s csak a második félidőben az RTE vezető gólya után talál magára, amikor is jobban rákapcsolva Dancsák és Márkus gyors egymásutánban gólya révén, csakhamar kiegyenlít, illetve megszerzi a győzelmet. Ezután már inkább csak az eredményt igyekszik a SSE megtartani, ami páratlan szép iskolajáték után sikerült is.

SBTC—GyAK 9:0 (5:0). II. o. bajnoki mérkőzés. Pünkösöd vasárnapján, gyönyörű időben hatalmas közönség gyűlt össze az SBTC pálya épülő nagyméretű tribünjének faváza előtt. Szép meccset látott. Kezds és 1 perces középjáték után Takács III. és Zsengellér összjátékából Petre már a 2. percben nagyszerű helyzetből mellé lö. Ezt itt-ott veszélyes ostromok követik a GyAK ellen; a 10 percben 10. m-es szabadrugást ítélt a bírő, amit Takács IV. góllá értékesít. 1:0. Védhető volt 4 perc múlva Zsengellér pompás lövése süvít a hálóba. 2:0. A meccs egyik legszebb gólya volt. A 15. percben 1 percre megáll a játék a tragikus sorsu Kastanek Gábor, PBÜSE játékos iránti kegyelethöl. A 21. percben a jobboldal összjátékából Takács III. fejei szép labdát a hálóba. 3:0. Állandó ostromban a 28. percben ismét Takács III. értékesíti Stírbit beadását. 4:0. A GyAK megroppan, bár néha veszélyes lefutásokkal próbálkozik a két bekk és a kapus azonban pompásan állják helyüket. A 45. percben 18 m-es szabadrugást rug Zsengellér. A könnyen védhető lövést a kapus lábai között beengedi. 5:0.

A második félidőben a GyAK majdnem minden posztot, még a kapust is felcsereéli, ezáltal kissé fellendül s mintegy 10 percig hevesen ostromol. A 7. percben, midőn a GyAK kapus már kirugta a labdát, valahogyan elbuktatta Stírbit a bal bekk amiért a bírő a közönség megbotránkozására 11-est ítélt. Nagy „ne rugd be” kiabálások között Takács IV. értékesíti a gyanus büntetést. A 12 percben Stírbit szép beadását Ménich stoppolja, sarkalja a rohanó Petrének, amit az a hálóba vág. 7:0. A legszebb gól volt. A 26. percben Zsengellér beadását üresben kapja Takács III. s megszűletik a nyolcadik gól. A 9. gól a 43. percben hull a hálóba. Stírbit 25 m-es büntetőjét Takács három fejezi a sarokba.

Tudásban nem volt ekkora aránya két csapat között, amennyit a gólarány mutat, bár az SBTC igazi formában pompás összjátékkal játszott, a GyAK-ban is sok van még a régi jó GyAK-ból. Volt 2 úgynevezett potya gól, vagy két kapushiba s néhány igazán szép, futballtudással szerzett gól.

A vesztes csapatban jó volt a balbekek, a halvesor, a center, a balösszekötő és a II. félidő kapusa. Az SBTC minden része jól állta helyét s a legpompásabb összjátékot produkálták. Egyénileg legjobbak voltak: Takács III., Ménich, Zsengellér, Szabó, Petre. Egyébként is mindenki megfelelt kötelességének; bár Takács IV. és különösen Stírbit nem voltak megszokott formájukban.

Előmerkőzések: **SAC—Hq. 4:0.**

SBTC Előre—BASE 1:0.

Pünkösöd-hétfőn az SBTC pályán két Salgó-serleg mérkőzés volt. **SBTC B—Horthy-telep 4:0.** Utána **SPAC—SBTC Előre 7:0.**

Minden út...

m. Nagy Lajos

Úridivat üzletébe

vezet... Salgótarján

városházával szemben.

Uj postabélyegek. A postavezérigazgatóság értesítése szerint Árpádházi Szent Erzsébet emlékére emlékpóstabélyegek kerülnek forgalomba. E bélyegeket május végéig a m. kir. postabélyegértékesítő irodának főpostai árusítóhelyénél (vidékiek a helybeli postahivatal utján) lehet korlátolt mennyiségben vásárolni, folyó évi június 1-től az összpóstahivataloknál is. A sorozat négy darabból áll és 1 pengő 2 fillérbe kerül. A tíz és husz filléres bélyegek Szent Erzsébet mellképben, a 32 és 40 filléresek pedig Szent Erzsébet életéből vett egyik jelenetet ábrázolják. Az emlékbélyegek a forgalomban lévő bélyegyek mellett bárhová szóló küldemény bérmentesítésére felhasználhatók.

Vasutépítési előmunkálati engedély. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a mátra—körösvidéki. egyesült helyiérdekű vasutak Mátránovák állomásából, esetleg vonalváltóként közvetlenül a m. kir. államvasutak Kisterenye állomásából kizárólag Mátránovák, Ivád, Pétervására, Bükksejterzsébet, Tarnalelesz és Szentdomonkos községek érintésével Borsodnádásd községig és esetleg Borsodnádásdtól folytatódó az ózd—borsodnádásdi keskenynyomtávu iparvasutnak szabványos nyomtávu vonallá való átalakítása mellett, a bánréve—ózd vasut, Ózd állomásig vezetendő szabványos nyomtávu gözüzemű helyiérdekű vasutvonalra; az előmunkálati engedély érvényét meghosszabította.

427—1932 vht. szám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Láng Lajos ügyvéd által képviselt Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. javára 3000 P. tőke és járuléai erejéig a budapesti közp. kir. járásbíró 1931 évi 4 sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtás azonnaldól 1932 évi február hó 10 n. lefoglalt 3450 P. becsértékű ingóságokra a salgótarjáni kir. járásbíró 1335—932 sz. végzésével az árverés elrendeltével, annak az 1908. évi XII. t.-c 20 §-a alapján az alább megnevezett s a foglalási jegyzőkönyvből ki nem tűnő más joglaltaték javára is az árverés megtartását elrendelem, a végrehajtást szennedő lakásban Homokterenyén a 47 házszám alatt leendő megtartására határidőül 1932 évi május hó 24 nap délután 4 órája tűztetik ki, amikor a bíróság lefoglalt traktor, eke, gép, ponyva, cséplő garnitúra s egyéb ingóságokat a legelőbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében, esetleg becsáron alul is de a kiküldési ár kétharmadánál alacsonyabban nem — el fogom adni. Azon ingóságokra, amelyeknek a kiküldési ára egyezer pengő felül van, az 4.610—931 M. E. számú rendelet értelmében csak azok árverezhetnek, akik a kiküldési ár egytizedrészét bánatpénzzel leteszik.

Salgótarján, 1932 évi április hó 26 n.

Török Gyula
kir. bír. végrehajtó.

Salgótarján m. város polgármesteri hivatalától.

2146/1932.

Hirdetmény.

Néhai Löwinger Rezsőné 1200 pengő alapítványának 1931. évi kamataira pályázatot hirdetek.

Az alapító levél értelmében az alapítvány évi kamata az alapító halálának évfordulóján június hó 14-én két salgótarjáni szegény között osztandó ki. Pályázatot írásban, vagy szóban minden salgótarjáni szegény június 2-ig a város főjegyzőjénél nyújthatja be.

Salgótarján, 1932. május 11.

A polgármester helyett: Dr. Figus főjegyző

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

21 Sz. 22 V.

25 Sz. 26 Cs.

Platoff tábornok
Sherloch Holmes
visszatérése
Vasárnap d. u. 3 óra-
kor. **Fél helyárak!**
Sherloch Holmes
visszatérése

Marlene Dietrich
világfilmjel
X. 27

Kezdetek: szerdán, csütörtökön és

szombaton este 8 vasár- és ünnepnap d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor.

Melléklet „A MUNKA“ május hó 21-iki számához.

MENETREND.
ÉRVÉNYES, 1932. ÉV MÁJUS HÓ 22-TŐL.

T.	Sz.	Gy.	Sz.	Gy.	Sz.	Gy.	Sz.	Sz.	Sz.	Állomások	Sz.	Sz.	Sz.	Gy.	Sz.	Sz.	Sz.	Sz.
370	312	402	314	404	318 a.	406	318	320	324 a.		319	317	317 a.	407	325	313	323	311
2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	2. 3.	1. 2. 3.	2. 3.	1. 2. 3.	2. 3.		1. 2. 3.	2. 3.	2. 3.	1. 2. 3.	2. 3.	1. 2. 3.	2. 3.	2. 3.
	244					1427				i				1539			1935	
	600	650		1415		1740	1930	2340	1220		520	929		1108	1445		1710	2255
	329						1616				633	1422			1742		1843	324
	730	724		1450		1816	2035	059	1332		356	821		1036	1339		1558	2132
	759	740		1506			2101	125	1357		312	741		1016	1311		1522	2100
	1040			1720			2330				717	1040					1720	2330
442	840	758	1537	1521	1858	1846	2128	157	1424		225	701	944	1001	1247	1446	1458	2007
2335	500				1410		1905	2005				936				1725		2314
	510				1340		1755				630	1028	1511					2330
					1224		1456		2100									2245
457	853		1547		1908		2150	228			214	652	934			1701		1957
508	900		1552		1913		2155	234			208	647	929			1431		1951
521	910		1559		1920		2202	242			201	641	923			1425		1944
530	918		1605		1926		2209	250			153	634	916			1418		1936
537	924		1609		1930		2214	255			148	629	911			1413		1931
602	942		1621		1942		2226	309			138	619	901			1403		1921
609	948		1626		1947		2231	315			123	610	855			1357		1911
618	955		1632		1953		2237	322			117	605	849			1351		1905
626	1002		1637		1958		2242	329			112	600	843			1345		1900
635	1010		1643		2004		2249	337			105	554	837			1339		1854
645	1020		1650		2009		2255	343			057	546	829			1326		1839
			1146		1753		2159				450		1116			1744		
			800		1410		1905						1622			2017		953
			807		1456		1859				741		1545			2035		
655	1028		1667		2016		2302	356			050	540	823			1320		1833
706	1036		1705		2023	384	2309	404	378	v	044	533	816	317		1313	371	1826
713	1041		1710		2027	3	2314	410	3	é	038	528	811	2. 3.		1308	3	1821
723	1046		1715		2032	1331	2318	420	1810	i	025	519	801	711		1201	1941	1806
733	1056		1722		2045	1341	2324	430	1821	é	019	514	757	702		1257	1932	1801
801	1113		1737		2113	1409	2343	448	1849		001	500		740		1243	1910	1745

*Eger Hatvanon át. **Eger Kisterenye Kál-kápolnán át.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik tragikus végetért felejtethetlen Gábor fiam temetésén részvételükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezuton nyilvánítjuk hálás köszönetünket. Kastanek Gábor és családja Zagyvapálfalva.

Nógrád és Hont közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közp. választmánya 15/1932. kp. szám.

HIRDETMEY.

A m. kir. Belügyminiszter urnak 17000/1932. II. sz. körrendelete értelmében a központi választmánya által elkészített országgyűlési képviselőválasztók pótnévjegyzékei és a kihagyottak névjegyzékei minden szavazókörben közzemlére lesznek kitéve 1932. évi május hó 16 naptól 1932. június 14 napjáig bezárólag. Salgótarján város, ugyanezen idő alatt ezeknek a névjegyzékeknek az egyes házak lakóira vonatkozó részét az illető házban feltűnő helyen ki kell függeszteni. A megjelölt napokon a községi (városi) előljároság egyik tagjának jelenlétében délelőtt 8 órától 12 óráig a névjegyzéket bárki megtekintheti és köznapokon délután 2 órától 6 óráig lemásolhatja.

Azok, akik a névjegyzék ellen felszólamlással élni jogosultak, felszólamlásaikat az 1932. év május hó 16 napjától ugyanezen hónap 30-ik napjáig bezárólag a vármegyei központi választmányhoz intézve a községi (városi) előljároságnál írásban benyújthatják. A szóbelileg előterjesztett kérelmet jegyzőkönyvbe kell foglalni. Június hó 15-én Salgótarján város ezeket küldönc útján a vármegye alispánjához betérjeszti.

Baross s k., alispán.